

НАПРЯМКИ РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА ПРИ РЕСТРУКТУРИЗАЦІЇ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

©Швая Г. П., Шматковська Т. О., 2015

На сучасному етапі становлення ринкової економіки постає невідкладна об'єктивна необхідність проведення раціональної реструктуризації сільського господарства, яка сприяла б збалансованому розвитку продуктивних сил виробничих відносин відповідно до нової економічної ситуації. Одним із напрямів реструктуризації є перехід сільського господарства на інноваційні засади розвитку. Використання новітніх технологій у аграрному секторі економіки, при виробництві нових, зокрема екологічнобезпечних видів продукції створює для аграрних підприємств основу довгострокової конкурентної стратегії, формування і задоволення нових потреб споживачів; підсилює ринкові позиції лідерів світової економіки за рахунок комерційного використання інновацій.

Вивчення проблем, пов'язаних з реструктуризацією та ефективним господарюванням сучасних агроформувань, стало предметом дослідження багатьох вітчизняних вчених-аграрників, серед яких В.М. Геєць [1], О.І. Дачій [2], І.Г. Кириленко [5], П.М. Макаренко та інші. Ними подаються різні пропозиції щодо варіантів розвитку аграрного сектора, здійснення перебудови аграрно-економічних відносин.

Для забезпечення ефективного розвитку національного господарства України необхідно вийти на правильний шлях його реструктуризації. Як свідчить зарубіжний досвід, таким напрямом є інноваційний. Для інноваційного розвитку характерним є високий рівень розвитку освіти, науки та структур інноваційного підприємництва. Основою інноваційного розвитку є випереджувальні інвестиції, зокрема фінансові, високий рівень фахових знань, широка інформатизація, потужний інтелектуальний потенціал суспільства. В інноваційній економіці активний розвиток отримує підприємництво, маркетинг, капіталотворення та глобалізація економіки [3; 7-10].

Для результативного і ефективного функціонування формувань інноваційного підприємництва останні повинні мати банк інновацій, який повинен постійно поповнюватися за рахунок збору і обробки наукової інформації (ідей, пропозицій, розробок). Продукція банку інновацій має використовуватися для: експертної оцінки і відбору реальних інновацій до впровадження; складання бізнес-плану і підготовка дрібних інновацій до впровадження; надання інформації суб'єктам господарювання про бізнес-інновації; розробки інвестиційних проектів крупних інновацій; підготовки інноваційно-інвестиційних матеріалів до подальшої практичної реалізації; Забезпечення економічного зростання в сучасних умовах потребує створення відповідних умов і механізмів, що стимулюватимуть інноваційну діяльність та впровадження її результатів в господарчу практику. До найбільш поширених засобів в цьому напрямку можна віднести й створення технологічних парків.

Технологічний парк України - це здебільшого комплекс підприємств та організацій з визначеними науково-технічними напрямками. Комплекс об'єднує дослідження, розробки та виробництво і на основі підприємницької діяльності забезпечує реалізацію високих технологій, виготовлення конкурентоспроможної продукції [3]. Матеріальною базою інноваційної структури є значна наукова організація з розвинутою виробничою, господарською та соціальною інфраструктурою, об'єкти якої зорієнтовані на розробку і впровадження нових технологій. Технопарки створюються з метою: інтенсифікації розробок, виробництва і впровадження наукоємної конкурентоспроможної продукції; координації і взаємного погодження дій учасників Технопарку, спрямованих на задоволення потреб внутрішнього ринку та нарощування експортного потенціалу країни; організаційного удосконалення інноваційної діяльності та комерційного трансферу науково-технічних розробок; залучення внутрішніх та іноземних інвестицій для вирішення завдань, що стоять перед Технопарком; організації виробництва та широкого використання інноваційних продуктів Технопарку; створення нових і збереження існуючих робочих місць; іншої діяльності, що не суперечить чинному законодавству.

Специфічним структурним підрозділом, який може належати до складу технопарку, є технологічний інкубатор (бізнес-інкубатор). Головними цілями створення технологічного інкубатора є: сприяння розробці продукції, заснованої на новітніх технологіях відповідно до профілю технологічного парку;

підтримка продуктивних і процесорних інновацій; економічне поживлення регіонів; створення робочих місць чи завантаження існуючих; залучення виробничих потужностей, які не використовуються. Технологічний інкубатор (інкубатор інноваційних підприємств) виконує функції, які забезпечують створення в технопарку підприємств малого і середнього інноваційного бізнесу (у тому числі приватного), надання їм допомоги в найважчі перші 2-3 роки існування до початку їхнього самостійного функціонування на ринку [4].

Значного розвитку за останні роки набуває дорадницька діяльність. Найбільшого поширення вона отримала в сільському господарстві. Це пов'язано з тим, що в умовах переходу аграрного сектора до ринкової економіки, реформування земельних відносин і відносин власності відбувається процес перетворення підприємств у все більш складні системи організації сільськогосподарського виробництва, матеріально-технічного та фінансово-кредитного забезпечення, які підвищують вимоги до методів управління. Об'єктивна необхідність запровадження аграрного дорадництва пов'язана також із кризовою ситуацією в сільському господарстві. Дослідженням виявлено, що найбільш суттєвими причинами його занепаду стали: деформація структури аграрного виробництва, знищення тваринницької галузі, зниження родючості земель, катастрофічне падіння виробництва продукції, детехнологізація і деіндустріалізація аграрного сектору, а також занедбання соціального розвитку села. Крім того, на стан сільськогосподарського виробництва негативно впливає погіршення екологічного стану країни, яке виражається: стабільним зростанням техногенного навантаження на оточуюче природне середовище; неухильною деградацією ґрунтів (вітровою, водною, механічною).

Вихід з кризової ситуації і подальший розвиток аграрного сектора економіки залежить від двох визначальних факторів – підтримки сільського господарства з боку держави та прагнення галузі використовувати науково-технічні досягнення через систему дорадництва. Сільське господарство має розвиватися на засадах науково-технічного прогресу, широкого використання інновацій, на основі екологічних технологій, які забезпечують відновлення родючості ґрунтів, високу продуктивність галузі, виробництво екологічнобезпечної продукції. Практика показує, що система сільськогосподарського дорадництва в Україні проходить складний шлях становлення: позбавлене колишньою командно-управлінською плановою системою господарювання розуміння того, що дорадництво несе селу нові знання, сучасні технології, ринкові методи господарювання та інформацію, сприяє зменшенню безробіття та активізує потенціал сільських громад, повертається досить повільно.

1. Геєць В.М. *Перспективи аграрних трансформацій та їх вплив на розвиток подій в економіці України* / В.М. Геєць // *Економіка АПК*. – 2006. – № 7. – С. 11–14.

2. Дацій О.І. *Розвиток інноваційної діяльності в агропромисловому виробництві України* / О.І. Дацій. – К.: *ННЦ ІАЕ*, 2008. – 428 с.

3. Краснокутська Н. В. *Інноваційний менеджмент : навч. посібник [Текст]* / Н.В. Краснокутська – К. : *КНЕУ*, 2003. - 504 с.

4. Мазур О.А. *Технологічні парки. Світовий та український досвід* / О.А. Мазур, В.С. Шовкалюк. – К. : *Прок-Бізнес*, 2009. – 70 с.